

I.Fanning asosiy o'quv materiallari:

3.1.Ma'ruza mashg'ulotlari uchun o'quv materiallari

1-Mavzu. "QISHLOQ XO'JALIGIDA AXBOROT - KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALAR" faniga kirish

Reja:

"Axborot kommunikatsiya texnologiyalari" fani predmeti, maqsadi va vazifalari. Axborot, uning turlari va o'lchov birliklari. Axborot texnologiyalari. Axborot jarayonlari. Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari. Axborotlarni saqlash va uzatish vositalari. Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari rivojlanishi.

1) Kompyuter nima?

Kompyuter - bu dastur deb ataladigan operatsiyalar ketma-ketligini bajarishga mo'ljallangan elektron hisoblash mashinasi.

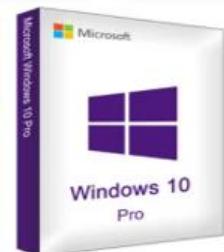
"Kompyuter" so'zi ingliz tilidan compute («hisoblash») va computer («hisoblovchi») kelib chiqqan

Kompyuter - bu axborotni qayta ishlaydigan va hisob-kitoblarni amalga oshiradigan dasturlash-tirilgan elektron mashina.

Kompyuter formulasi:

[Kompyuter] = [Apparatura] + [Dasturlar]

Misol: [Kompyuter] = [Apparatura] + [Windows + Microsoft Office + Ilovalar...]

2) Axborot nima?

Axborot - borliq haqidagi noaniqliklarni kamaytiruvchi ma'lumotlar bo'lib, u saqlash, o'zgartirish, uzatish va foydalanish obekti hisoblanadi.

Keng ma'noda axborot - bu saqlash, o'zgartirish, uzatish obekti bo'la oladigan va insonlar oldiga qo'yildigan masalalarni yechishga yordam bera oladigan ma'lumotlar, bilimlar va xabarlardir.

Axborot - bu to‘plash, saqlash, uzatish, qayta ishslash va foydalanish mumkin bo‘lgan ma’lumotlardir.

Ma’lumotlar - informatikani tasniflanmaydigan boshlang‘ich tushunchasi hisoblanadi. Axborotlar ma’lumotlardan shakillanadi.

Xabar - bu axborotlarni nutq, matn, tasvir, raqamli berilganlar, grafiklar, jadvallar kabi ko‘rinishlarda taqdim qilish shaklidir.

Ахборот жараёнлари

Axborot bilan bajariladigan amallar

- tuzish;
- qayta ishslash;
- uzatish;
- qabul qilish;
- foydalanish;
- xotiraga olish;
- nusxalash;
- formallashtirish;
- tarqatish va h.k

- o’zgartirish;
- kombinirlash;
- bo’laklarga ajratish;
- soddalashtirish;
- yig’ish;
- saqlash;
- qidirish;
- o’lchash;
- buzish va boshq.

Axborot, информация - lotincha “information-tushuntirish, bayon qilish” so‘zidan olingan.

Berilganlar, deganda avtomatik vositalar yordamida qayta ishlashnishi mumkin bo‘lgan ko‘rinishda taqdim qilinadigan **axborotlardir**.

Berilganlar bilan bajariladigan amallar deganda, axborot jarayonlarida berilganlarni bir ko‘rinishdan boshqa ko‘rinishga keltirilishi tushuniladi.

Berilganlar - ixtiyoriy shakldagi material obektlar bo‘lib, axborotni taqdim qilishni vositalari bo‘lib xizmat qiladi.

3) Informatika nima?

Informatika – axborotning tuzilishi va xususiyatlari, axborotni yig’ish, qayta ishslash va uzatish usullari haqidagi fan

Informatika, axborotni yig’ish, saqlash va qayta ishslash texnologiyasini o‘rganadi va kompyuter ushbu texnologiyaning asosiy vositasi hisoblanadi.

Понятие «Информатика»

Франция 1966 год
Понятие «Информатика»

Информатика = Автоматика + Информация

Информатика - это автоматизированная переработка информации.

Computer science наука о компьютерной технике.

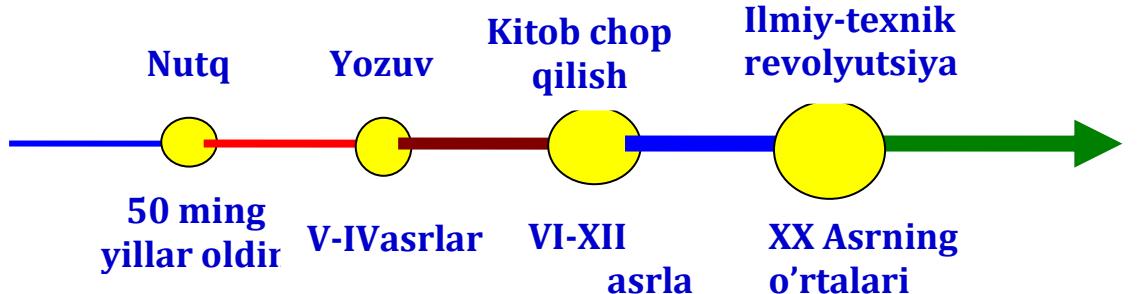
Информатика получила статус самостоятельной научной дисциплины в 1950-х и начале 1960-х годов

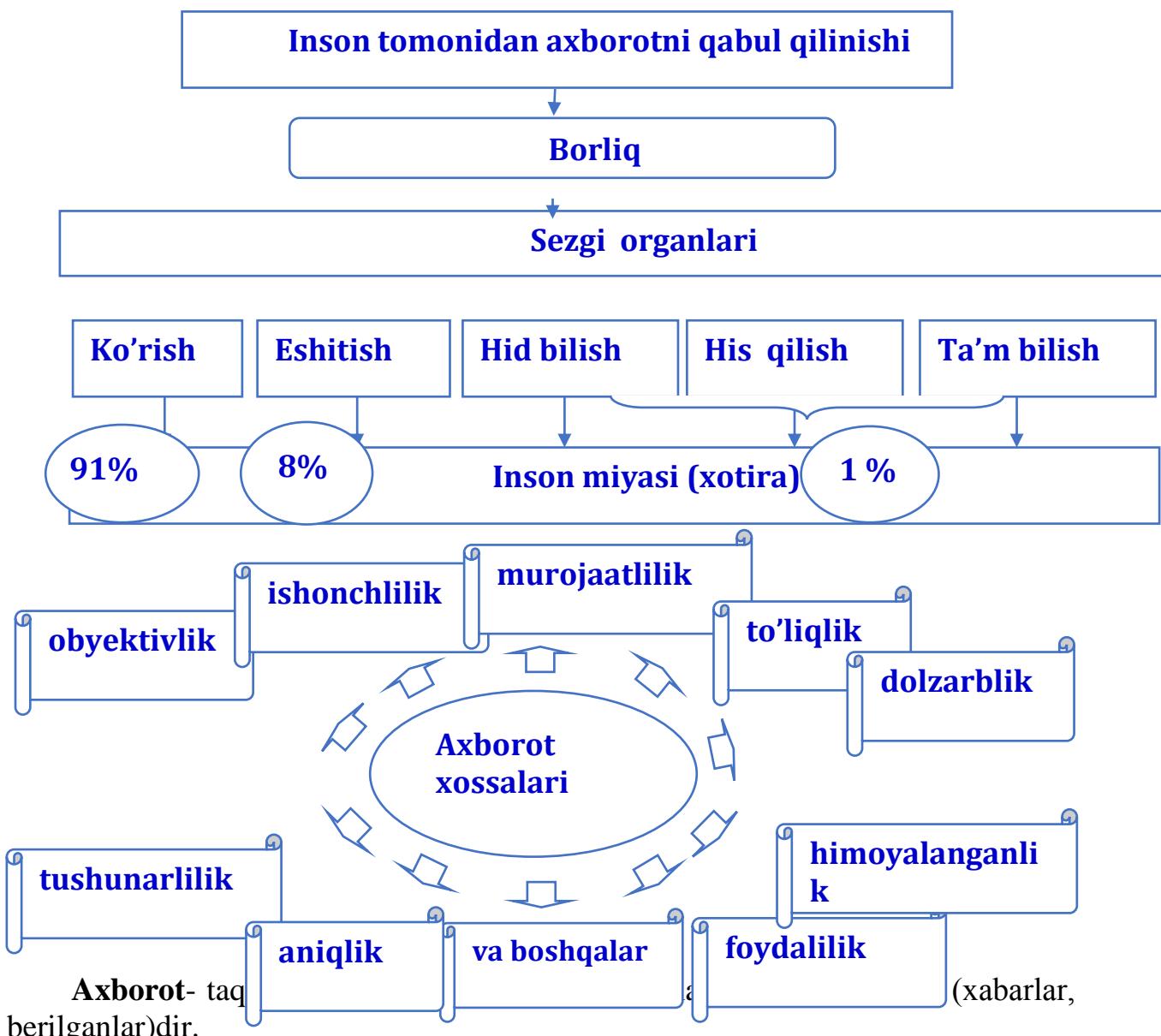
Demak, Informatika-kompyuter va boshqa hisoblash vositalari yordamida axborotni qayta ishslash jarayonlari bilan bog'liq inson faoliyati sohasidir.

Axborotni yozish va saqlashga mo'ljallangan material obyekt **axborot tashuvchisi** deyiladi, material buyumlar, qog'oz, kitob, disk, optik disklar va h.k.

Informatika va axborot texnologiyalarini rivojlanish etaplari

Axborotlarni saqlash, uzatish, qayta ishslash, qidirish va foydalanish bilan bog'liq bo'lgan jarayonlar **axborot jarayonlari** deyiladi

Axborot texnologiyalari nima?

Insoniyat tomonidan unga oldin ma'lum bo'lmagan yangi bilimlarni egallanishi **fan** deb, yangi egallangan bilimlarni amaliyotga qo'llanilishi **texnologiya** deb ataladi

Texnologiya (lotincha "san'at, mahorat, bajara olish") – kerakli natijani olishni metodlar va vositalar to'plami, berilg'anlarni o'zgartirish metodlari, ishlab chiqarish usullari.

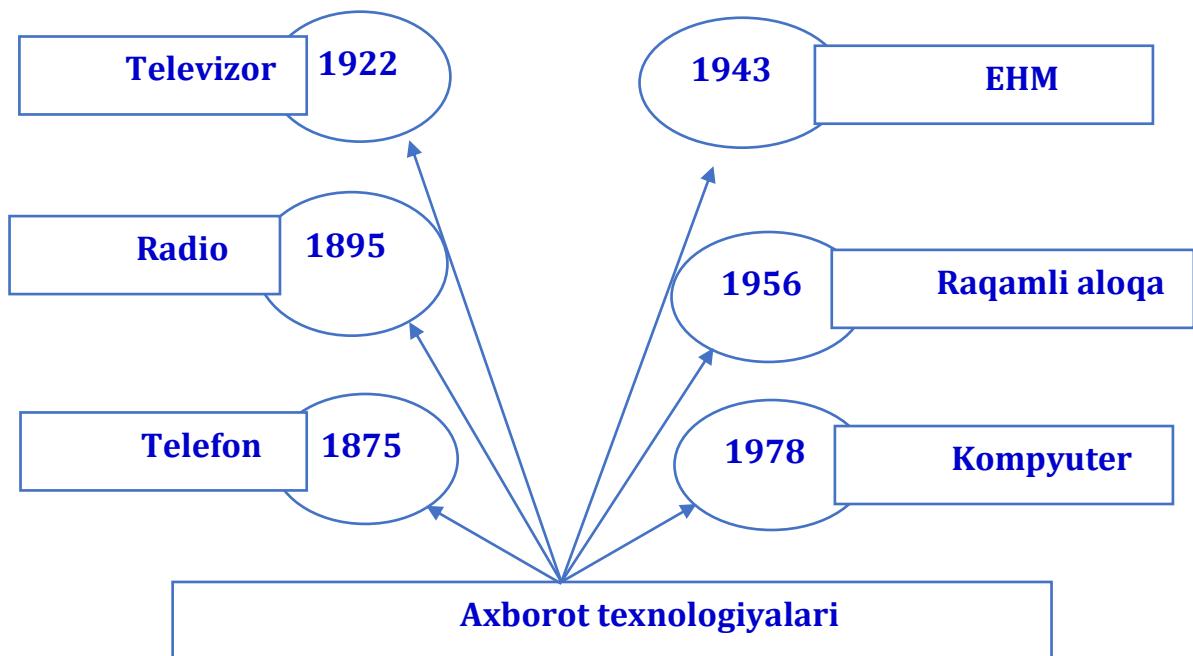
Axborot texnologiyalari (AT) - axborotlarni maqsadga yo'naltirilgan o'zgartirish jarayoni bo'lib, u o'zida axborotlarni toplash, qayta ishlash, saqlash va uzatishni vosita va usullarini mujassamlashtiradi.

Axborot texnologiyasi - axborotni toplash, saqlash, izlash, unga ishlov berish va uni tarqatish uchun foydalaniladigan jami uslublar, qurilmalar, usullar va jarayonlar («Axborotlashtirish to'g'risida» gi qonun, 3-modda).

Axborot texnologiyasi – obyekt - jarayon yoki hodisa (axborot mahsuloti)ning holati haqidagi yangi sifat axborotini olish uchun ma'lumotlar (bosholang'ich axboroti)ni toplash, qayta ishlash va uzatishning vosita va uslublari jamlanmasidan foydalanuvchi jarayondir.

Axborot texnologiyalari – axborotga oid jarayonlar, qidiruv usullari, yig'ish, saqlash, qayta ishlash, taqdim qilish, tarqatish va shu jarayonlar va metodlarni amalga oshirish yo'llari.

Axborot texnologiyalari – axborotni: qidirish usullari, yig'ish, saqlash, qayta ishlash, taqdim qilish, tarqatish jarayonlari

5) Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)-nima?

Kommunikatsiya – aloqa, xabar degan ma'noni anglatadi, u lotin tilidagi communication so'zidan kelib chiqqan.

Kommunikatsiya atamasi – xabar berish, bog'lash, umumiylashtirish degan ma'noni anglatadi va u lotincha communico so'zidan olingan.

Kommunikatsiya (lotincha “communicato”- xabar, uzatish) - axborotni bir tizimdan boshqa bir tizimga maxsus material tashuvchilar, signallar yordamida uzatish.

Ta’rif:

Kommunikatsiya - bu axborot almashinuvini o‘z ichiga olgan tabiat ob’ektlari o‘rtasidagi faol o‘zarot turi.

AKT - bu axborotlarni yig‘ish, qayta ishlash, saqlash, uzatish va ulardan foydalanish uchun birlashtirilgan ishlab chiqarish jarayonlari, usullari va dasturiy-apparat vositalari majmui.

Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)- raqamli texnologiyalarning keng spektri bo‘lib, u axborotni yaratish, uzatish va tarqatish hamda xizmatlar ko‘rsatish uchun, kompyuter texnikasi, dasturiy ta’milot, telefon liniyalari, uyali aloqa, elektron pochta, sun’iy yo‘ldosh texnologiyalari, simsiz va kabelli aloqa vositalari, multimedia va internet texnologiyalarini o‘z ichiga qamrab oladi.

«Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari» fanining predmeti — kompyuter va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, amaliyotda qo’llash jarayonlari, moliyaviy sohalarga joriy qilingan axborot texnologiyalari to ‘g’risidagi bilimlar hisoblanadi

6)Axborotni uzatish deganda nimani tushunasiz?

Axborotni uzatish – fizik jarayon bo‘lib, axborot kengliklarida axborotning harakatini anglatadi

Axborotni saqlash va uzatish axborot manbai va iste’molchisi joylashgan sharoitga qarab axborotni qulay shaklga aylantirish orqali amalga oshiriladi.

Axborot uzatish sxemasi: axborot manbai - axborot kanali - axborotni qabul qiluvchisi.

Axborot tashuvchisi - axborotni bevosita saqlovchi fizik muhit.

Nazorat savollari

- 1)Kompyuter deganda nimani tushunasiz?
 - 2)Axborot deganda nimani tushunasiz?
 - 3)Informatika deganda nimani tushunasiz?
 - 4)Axborot texnologiyalari deganda nimani tushunasiz?
 - 5)Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)-nimani o‘rganadi?
- 6)Axborotni saqlash deganda nimani tushunasiz?**
- 7)Axborotni uzatish deganda nimani tushunasiz?